Raadsvoorstel

Gemeente ROZENDAAL

Onderwerp
Regioarrangement Groene Metropoolregio

Adviseur	: R. Berendsen	**Datum B&W**	: 29 augustus 2023
Programma	: Ruimtelijke Ordening	**Datum Raad**	: 7 november 2023
Portefeuillehouder	: S. Warmerdam	**Openbaar**	: Ja

Aan de Raad

Aanleiding
Het Rijk maakt eind 2023 met alle provincies afspraken over hoe zij, in gezamenlijkheid met andere overheden, opgaven op het gebied van wonen, bereikbaarheid, energie, economie, landbouw en natuur, ruimtelijk kunnen inpassen. Het Rijk vraagt provincies hiervoor een Ruimtelijk voorstel te doen. De provincie Gelderland heeft besloten haar Ruimtelijk voorstel vanuit haar zeven regio's op te bouwen via regioarrangementen. Eén van deze zeven regioarrangementen is het regioarrangement Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen.

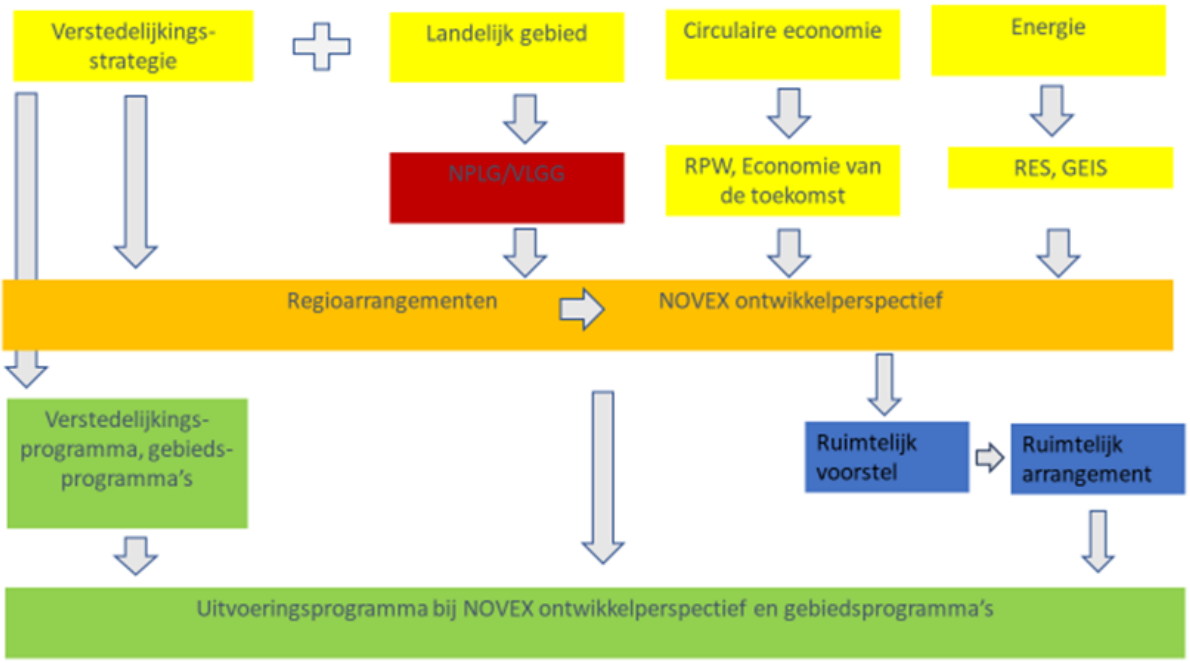
Regioarrangement Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen
Het regioarrangement Groene Metropoolregio beschrijft de ambities, doelen en opgaven voor de fysieke leefomgeving. De Groene Metropoolregio heeft als belangrijke basis de verstedelijkingsstrategie gebruikt, die zij samen met de regio Foodvalley, de provincies Gelderland en Utrecht, de waterschappen en het Rijk heeft opgesteld en in 2022 door alle gemeenteraden in onze regio is vastgesteld. De verstedelijkingsstrategie gaat over de ruimtelijke opgaven wonen, mobiliteit, economie en leefomgeving richting 2030 en verder. Het regioarrangement is een aanvulling hierop en kent drie belangrijke uitbreidingen: 1) landelijk gebied, 2) circulaire economie, 3) energie.

Deze thema's waren nog onvoldoende uitgewerkt in de verstedelijkingsstrategie en zijn onderdeel van de uitvraag van het Rijk aan de provincies. Inmiddels hebben we de bouwsteen leefomgeving uitgewerkt in het Groen-blauw raamwerk voor onze regio.

In het regioarrangement zijn drie verhaallijnen centraal: 1. landbouw en natuur, 2. Klimaat, energie en (circulaire) economie en 3. Leefbare dorpen en steden. In elke verhaallijn zijn keuzes, prioriteiten en benodigde investeringen geagendeerd. Door drie verhaallijnen op elkaar leggen ontstaat er een kaart van de ambities en inzicht in de gebieden waar de ruimte(druk) gaat knellen. Deze gebieden vragen een aanpak (gebiedsproces) om met belanghebbenden/ partners keuzes en of combinaties van opgaven in beeld te brengen. Eén van deze gebieden is de Veluwezoom, dit gebied valt samen met het gebiedsprogramma Veluwezoom waar Rozendaal deel van uitmaakt. Dit is in deze fase nog verkennend van aard. Zodra duidelijk wordt welke ontwikkelingen voor Rozendaal relevant zijn wordt de raad geinformeerd.

NOVEX en andere ruimtelijke trajecten
De Groene Metropoolregio en de regio Foodvalley zijn door het Rijk aangewezen als NOVEX-gebied en maken daarmee rechtstreeks afspraken met diverse ministeries over de grote ruimtelijke opgaven. De zestien NOVEX-gebieden in Nederland vragen vanwege de grote ruimtelijke opgaven en

transities om een apart ontwikkelperspectief. Dit NOVEX ontwikkelperspectief is een (niet verplicht) interbestuurlijk programma op basis van de Omgevingswet en verbindt onze regionale opgaven rechtstreeks aan de (22) nationale programma's van het Rijk. Ook het NOVEX ontwikkelperspectief bouwt voort op de verstedelijkingsstrategie. Het regioarrangement vormt voor de Groene Metropoolregio de inbreng voor het gezamenlijke NOVEX ontwikkelperspectief. In de afbeelding hieronder worden de ruimtelijke trajecten waar de Groene Metropoolregio aan werkt en/of indirect bij betrokken is, en de samenhang tussen de trajecten weergegeven. In bijlage 1 worden deze ruimtelijke trajecten nader toegelicht.

Afbeelding: ruimtelijke trajecten en hun samenhang

Gevraagde beslissing

1. Vaststellen regioarrangement Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen.
2. Het regioarrangement Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen gebruiken als leidraad voor gesprekken met andere overheden (Rijk, regio, provincie en waterschappen) over de grote ruimtelijke opgaven zoals wonen, bereikbaarheid, energie, (circulaire) economie, landbouw en natuur en als inbreng voor het NOVEX ontwikkelperspectief.
3. De uitgangspunten van het regioarrangement Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen doorvertalen naar de gebiedsprogramma's waar de gemeenten in de Groene Metropoolregio samen met provincie, waterschappen en andere betrokkenen in deelgebieden aan werken.

Wat willen we bereiken?

De Groene Metropoolregio heeft het regioarrangement als kans aangegrepen om alle ruimtelijke opgaven in beeld te brengen. Voor de ene opgave is dit al verder uitgewerkt dan voor een andere opgave. Het regioarrangement helpt om als samenwerkende overheden ruimtelijke keuzes voor te bereiden en (versneld) uitvoering mogelijk te maken. Het brengt in beeld wat onze gezamenlijke ambities zijn, waar deze elkaar raken en waar het schuurt. Zo kunnen we, ieder vanuit onze eigen rol, betere afwegingen en keuzes maken over het gebruik van en de investeringen in de beperkte ruimte

die we hebben. Het doel is om te komen tot een gedragen samenhangend beleid, waarmee wij als regio, ondanks de schaarste van de ruimte en de grootte van de opgave, groeien in balans.

Doordat we al enkele jaren samenwerken in de verstedelijkingsstrategie (maar ook bijvoorbeeld via de RES, de Woondeal en de gebiedsuitwerkingen in deelgebieden) hebben we inmiddels een gedeeld toekomstbeeld van de regio in 2030 en verder. We weten steeds beter welke investeringen en randvoorwaarden daarvoor nodig zijn. Dit heeft geleid tot betere bekendheid bij met name de Rijksoverheid en daarmee tot investeringen in gemeenten binnen de Groene Metropoolregio (optellend tot ca. 450 miljoen) in de afgelopen drie jaar. Met het regioarrangement (en NOVEX ontwikkelperspectief) zijn wij goed voorbereid voor aansluiting op (actuele en toekomstige) programma's van het Rijk en provincie, omdat we steeds scherper onze behoeften in beeld hebben en daarmee een betere gesprekspartner zijn voor andere overheden. Het regionale en bovenlokale beeld van de ruimtelijke opgaven helpt gemeenten bovendien bij het invulling geven aan hun lokale omgevingsbeleid.

Argumenten

1. Groei in balans door zorgvuldig om te gaan met de schaarse ruimte.

Het regioarrangement (en het NOVEX ontwikkelperspectief) helpen om onze regio in balans te laten groeien: 'meer landschap, meer stad'. Want dat kan alleen als we creatief om gaan met de schaarse ruimte, keuzes maken, slim clusteren en middelen organiseren. Het regioarrangement agendeert deze keuzes en benodigde middelen bij onze partners.

2. Actualisatie en verbreding van de verstedelijkingsstrategie biedt kansen

De verstedelijkingsstrategie is gebaseerd op de vier opgaven wonen, mobiliteit, economie en leefomgeving. Over de urgente opgaven als natuur- en landschapsontwikkeling, transitie landelijk gebied, klimaat, energie-infrastructuur en -transitie en circulaire economie zijn met de provincie en het Rijk in de verstedelijkingsstrategie nog geen afspraken gemaakt. Dit zijn wel belangrijke opgaven voor onze regio om in balans te groeien. Het regioarrangement is een belangrijk stap naar de realisatie van deze opgaven.

3. Groeien in balans vergt gezamenlijke keuzes van overheden

De Groene Metropoolregio kampt met een aantal zeer grote uitdagingen en transitieopgaven. In het zoeken naar ruimtelijke oplossingen proberen we zoveel mogelijk te combineren: natuurontwikkeling met waterberging of energietransitie, wonen met recreatief uitloopgebied etc. Maar soms is het nodig om keuzes te maken. Bij het maken van de keuzes is het belangrijk dat we dat samen doen en dat gemeenten, regio, provincie, waterschappen en Rijk toewijding tonen op de doelen en de realisatie daarvan. Het regioarrangement geeft een gezamenlijke inhoudelijk basis om de benodigde keuzes op te baseren.

Kanttekeningen

1. Haalbaarheid afhankelijk van externe factoren

We kunnen alleen groeien volgens onze visie 'meer landschap, meer stad' wanneer de randvoorwaarden daarvoor ingevuld worden. We kunnen deze randvoorwaarden alleen realiseren als alle betrokkenen bereid zijn te investeren.

Wat gaan we daarvoor doen?

a) Planning
De provincie Gelderland gebruikt de zeven regioarrangement als inbreng voor het Ruimtelijk voorstel dat zij aan het Rijk doet. De besluitvorming in Provinciale Staten hierover zal in december 2023 plaatsvinden. Daarna volgt een periode waarin Rijk en provincie afspraken maken over de uitvoering.

Omdat onze regio al een verstedelijkingsstrategie heeft gemaakt (met bijbehorende afspraken), zijn wij al bezig om deze uitvoering te agenderen in een zogenaamd verstedelijkingsprogramma. Deze zal eind 2023 gereed zijn. Deze zal vervolgens cyclisch (jaarlijks) worden aangevuld tot een NOVEX uitvoeringsagenda. Zoals aangegeven vormt voor de Groene Metropoolregio het regioarrangement hier de inbreng voor.

Gebiedsprogramma's en gebiedsprocessen
Via gebiedsprogramma's en in gebiedsprocessen gaan we aan de slag met het regioarrangement. De samenwerking in de gebiedsprogramma's biedt de mogelijkheid om lokale vraagstukken (boven)regionaal te agenderen en op te pakken. De gebiedsprogramma's en -processen zijn voorbereidend en faciliterend. Gemeenteraden besluiten over de daadwerkelijke doorvertaling in lokaal omgevingsbeleid en de daarvoor benodigde investeringen.

b) Evaluatie
Niet van toepassing.

c) Participatie en communicatie
Het regioarrangement is in samenwerking met alle achttien gemeenten, de provincie en de waterschappen die deeluitmaken van de Groene Metropoolregio opgesteld. De gemeenteraad is hierover via een raadsinformatiebrief over geïnformeerd.[1] Ook zijn diverse bijeenkomsten voor raadsleden georganiseerd.

d) Publicatie verplicht?
Nee.

Wat mag het kosten?
Er worden in dit regioarrangement geen afspraken gemaakt over concrete financiële bijdragen van de provincie aan projecten. Het regioarrangement is inbreng voor het NOVEX ontwikkelperspectief en de uitvoeringsagenda die daarbij hoort. Daarin kunnen deze afspraken met het Rijk en de provincie wel gemaakt worden. Voor het realiseren van de regionale ruimtelijke opgaven is namelijk extra financiële inzet nodig.

Indien nadere uitwerking in de gebiedsprogramma's en via gebiedsprocessen wordt opgenomen in lokaal omgevingsbeleid en begrotingsconsequenties heeft, zal de uitwerking vergezeld gaan met een begrotingswijziging. Vooralsnog zien wij geen financiele consequenties voor Rozendaal.

[1] Raadsinformatiebrief van 25 april 2023, Regioarrangement met Groen-blauw raamwerk

Het college van burgemeester en wethouders,

Bas Pelgrum, gemeentesecretaris	Ester Weststeijn, burgemeester

Bijlage(n)

1. Overzicht ruimtelijke trajecten Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen
2. Regioarrangement Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen